

БІЛЯ ВИТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ГІГАНТА

Тридцять три роки присвятив Іван Семенович Даценко Рівненському льонокомбінату. Він був серед тих, хто будував це підприємство цеглинку за цеглинкою. «Скільки ж людської праці вкладено в будівництво текстильного гіганта, щоб за якихось десять-дванадцять років побачити, як через чиюсь байдужість руйнується те, що так важко зводилося», – говорить пан Даценко.

Родом Іван Семенович із Черкащини. Дитинство і юність Іванка пройшли в мальовничому селі Зелений Ріг, що розташувалося на правому березі річки Гірський Тікич. Батько хлопця загинув у перші роки війни. Колона військових, в якій він рухався, навіть до лінії фронту не дійшла, як її німецькі літаки розстріляли. Хлопці залишилися з матір'ю та бабусею. Мати працювала в

колгоспі ланково. Родини Даценків часто приходилося переживати скрутну годину.

...Територія Черкащини окупована німецькими військами, осінню Іван не маючи ще повних семи років йде до школи. На все село одна єдина вчителька, яка навчала ще батьків хлопця.

— Як йшов до школи, то абетку знав і трохи вмів читати, навчився від сусіда, який тоді вже вчився. Наша школа була ще досить-таки велика, вчилися всі разом. В одній аудиторії перебували: перший, другий, третій і четвертий класи. Вчився добре, найлегше давалася математика, — розповідає Іван Семенович. - В 1943 році у війні наступив перелом й почався відступ німецьких військ. Неспокій та тривога повернулися до села, школу закрили на період воєнних дій. Тільки через рік діти змогли повернутися за парти й продовжити навчання.

У важкі післявоєнні роки було скрутно і з житлом, і з харчами, оскільки практично все знищила війна. У 1947 році, як зібрали урожай, представники влади приїхали й все забрали, залишили лише насіннєвий фонд у колгоспі. Та ті крихти, що селяни виростили на невеликих клапках землі біля власних помешкань. Матуся наша дуже турбувалася, щоб ми мали що їсти. Про себе мало думала, от з того холоду й недоїдання захворіла туберкульозом. До школи я не пішов, оскільки доглядав маму. Вона цілу осінь лежала, а у січні 1950 року віддала Богові душу, залишивши мене та молодшого брата на самих себе. В лютому повернувся у школу, але зрозумів, що мені не наздогнати програму, тож вирішив чекати осені й знову йти у шостий клас. Літом працював у колгоспі та пас людську худобу: овечок, кіз, корів. Мені було 15 років і я дуже добре розумів, що крім мене нас ніхто не прогодує.

- Закінчив сім класів, з похвальною грамотою. Вже вік такий, що треба працювати йти, а я ще й освіти крім школи не маю ніякої. Вирішив вступати в Київський геологорозвідувальний технікум за спеціальністю «гірська електромеханіка». Під час подання документів з'ясувалося, що потрібна медична довідка. Поки робив довідку, набрали необхідну кількість відмінників, які проходять без іспитів. Довелося складати іспити — вступив. Але під час навчання мало не виключили з технікуму, бо треба було приписатися в гуртожитку, а я не маю паспорта. Тож поїхав у село робити паспорт і цілий тиждень не з'являвся на заняття, але вчасно повернувся, - згадує

Навчання тривало чотири роки, всі предмети викладалися російською мовою, оскільки технікум готував спеціалістів для всього Радянського Союзу. Рік провчився на електромеханіка, а потім несподівано прийшло повідомлення, що на шахтах вистачає електромеханіків, а ось будівельників мало, й групі змінили спеціалізацію — «шахтове будівництво».

Після закінчення навчання, підписуючи обхідного листа з'ясували, що я ще в армії не відслужив. Тож з липня забирають в армію — саме тоді активно піднімалася цілина. Мене у складі колони відправляють у Західний Казахстан на цілину. Там три місяці допомагали збирати врожай. Далі нас перекинули на північ Казахстану, там ще три місяці працювали на елеваторі. В кінці грудня забрали в Кострому, де і почалася військова служба. Три роки тривала служба, і два останні роки я працював писарем в частині, путівки на машини оформляв й інші папери заповнював.

Після завершення служби приїхав у Рівне до своєї тітки. А тут якраз вербували працівників у Донецьку область, тож вирішив спробувати. Працював каменярремонтником в державному тресті «Макіївжитлобуд». А коли прийшла зима, будівництво призупинилося, і мене відправили у Донецьк на курси підвищення кваліфікації в школу майстрів і бригадирів. Закінчивши курси, повернувся назад у Рівне та влаштувався каменярем у Рівненське будівельне управління № 22. В цей період якраз тривало будівництво першої черги Льонокомбінату — це був один з перших об'єктів, на яких мені довелося працювати. На момент мого приходу майже закінчувалося будівництво корпусу технічних тканин, я якраз займався зведенням побутових приміщень даного корпусу. Завдяки хорошим знанням, досвіду та наполегливості незабаром мене перевели майстром.

Після запуску Льонокомбінату почалося будівництво корпусу побутових тканин, там я вже займався монтажем у ткацькому цеху. В 1965 році Іван Іванович Кобза - начальник ремонтно-будівельного цеху запропонував мені роботу майстра в ремонтно-будівельному цеху Льонокомбінату. Робота на комбінаті кипіла, підпри-

ємство працювало на повну потужність, тому кількість працівників у допоміжних цехах збільшувалася. Наприклад, в нашому цеху працювало близько трьох сотень чоловік й роботи на всіх вистачало. Часто й у вихідні доводилося працювати, оскільки неможливо проводити ремонт приміщення, в якому працюють люди. На той момент комбінат займав перше місце не тільки в Рівному, а й у всьому Радянському Союзі - і за кількістю випущеної якісної продукції, і за обсягами виробництва та доглянутою територією. Тож на підприємстві дбали, щоб робочі приміщення, кімнати відпочинку, їдальні та гардеробні мали належний вигляд. Працювали голови не піднімали: піонерський табір будували у Волошках, очисні споруди, Палац культури «Текстильник», садочки, гуртожитки і, звичайно, приміщення самого комбінату. Згодом став старшим майстром. А в 1998 році звільнився у зв'язку зі скороченням чисельності працівників. Після звільнення ще 11 років працював сторожем у Рівненському навчально-курсовому комбінаті.

За період роботи на комбінаті Іванові Семеновичу присвоїли звання «Ветеран комбінату» та нагородили медаллю «Ветеран праці».

З майбутнього дружиною Неонілою Петрівною Іван Даценко познайомився, ще працюючи в будівельному управлінні, під час роботи. Пізніше вона теж пішла працювати на комбінат лаборантом в лабораторію очисних споруд. Керівником там була Емма Михайлівна Семенюк. Подружжя виховало доньку й сина, мають трьох онуків та правнучку Даринку.